

MENINGER FAGLIG SNAKKA

Når forskinga har slutta å samtale

Me treng samfunnsforskning som også kan bli ein del av den offentlege samtalen.

Bjørn Egil Flø,
forskar, *Nibio*

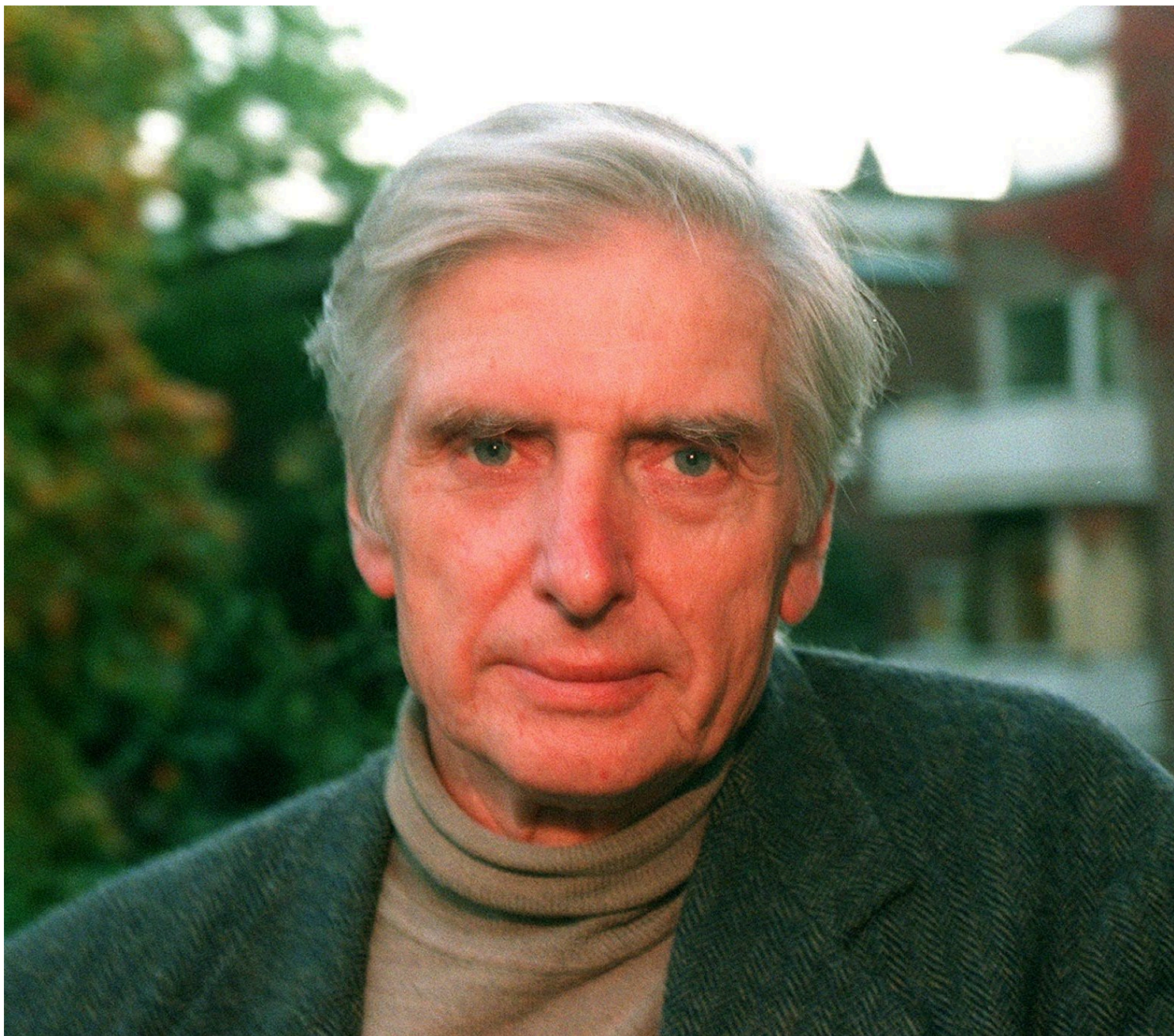
Samfunnsforskarar skriv i aukande grad for kvarandre. Me publiserer i internasjonale tidsskrift, ofte på engelsk, i ein sjanger og eit hyperakademisk språk som kan vere vanskeleg å trengje inn i for andre enn dei som er i kjernen av fagfeltet. Slik har me bidrege til å auke avstanden mellom forskinga og folka som forskinga handlar om.

FOR SAMFUNNSFORSKING handlar om samfunnet, om arbeidslivet, bygdene, skulen, familien, økonomien, politikken, ulikskapen, naturen og kvardagslivet. Det handlar om menneske som lever med konsekvensane av dei samfunnsprosessane me forskar på. Og då bør også desse menneska kunne kjenne seg att i forskinga.

DETTE LØYSER me ikkje med populærformidling aleine - utfordringa er djupare enn som så - for det handlar om forholdet mellom kunnskap og demokrati. For samfunnsforskinga kan gi oss noko den politiske debatten ofte manglar. Den kan gi oss tid til å undersøkje, systematikk til å samanlikne og metodar til å skilje mellom det me trur og det me faktisk veit. Den kan hjelpe oss med å sjå samanhengar mellom eigne røynsler og dei større samfunnsprosessane.

DET VAR dette C. Wright Mills kalla den «sosiologiske førestillingsevna»: evna til å sjå samanhengen mellom personlege røynsler og dei historiske og samfunnsmessige kreftene som formar dei. Men denne førestillingsevna fungerer dårleg dersom berre forskarane har tilgang til språket og arenaene der desse samanhengane vert uttrykte og drøfta.

DET ER også eit spørsmål om kva me som forskarar meiner kunnskap skal vere. Når me intervjuar ein bonde, ein lærar, ein arbeidar eller ein kommunepolitkar, ber me dei om å dele erfaringane sine. Dei gir

Ottar Brox kalla den breie offentlege samtala «selve den energiskapende livsproessen i et demokratisk samfunn», skriv Bjørn Egil Flø.

FOTO: TERJE BENDIKSBY / NTB

oss av tida si og stiller kunnskapen sin til rådvelde. Så tek me materialet med oss tilbake til forskningssystemet. Det vert analysert, skrive om og publisert. Men kva kjem tilbake?

IDEELT SETT bør forskinga gi noko meir enn ein rapport til oppdragsgivaren eller ein artikkel i eit internasjonalt tidsskrift. Den bør også kunne gi menneske eit språk for erfaringane, eit nytt perspektiv på ein konflikt eller ei forståing av korleis det dei opplever heng saman med større samfunnsprosessar. Det er her forskinga kan få ein demokratisk funksjon.

NORSK SAMFUNNSVITSKAP har ei sterk historie på dette området. Forskarar som til dømes Ottar Brox, Nils Christie, Marianne Gullestad, Hans

Skjervheim og Stein Rokkan skreiv ikkje berre for sine eigne fagmiljø. Dei deltok i ein breiare offentlig samtale. Dei viste at fagleg presisjon og eit språk som andre kunne forstå, ikkje trong vere motsetningar.

OTTAR BROX kalla den breie offentlege samtala «selve den energiskapende livsproessen i et demokratisk samfunn». Det er eit bilete det er verd å ta på alvor. For eit demokrati treng ikkje berre ekspertar som produserer kunnskap, og borgarar som tek imot kunnskapen. Det treng ein offentlegheit der kunnskap kan brytast mot erfaringar, motargument og andre måtar å forstå verda på.

DET VAR nettopp denne samtalen eg sjølv og Eirik Magnus Fuglestad ville bidra til då me

inviterte samfunnsforskarar frå både Sverige og Danmark til å etablere eit nytt vitskapleg tidsskrift - Samtal - skandinavisk tidsskrift for samfunn, sted og viten. Fyrste nummer kjem ut den 15. oktober på Scandinavian University Press sin tidsskriftplattform.

SAMTAL ER eit forsøk på å skape ein arena mellom det akademiske tidsskriftet og den breie samfunnsdebatten. Ein stad der samfunnsforskarar kan skrive med fagleg tyngde og presisjon utan å gøyme seg bak eit unødvendig komplisert språk. Men også ein stad der forskarar kan møte andre kunnskapsformer - erfaringar, forteljingar og perspektiv - frå menneske som sjølve står midt i dei samfunnsprosessane forskinga freistar å forstå.

ME TRENG samfunnsforskning som også kan bli ein del av den offentlege samtalen. For forskning bør ikkje berre handle om å finne svar. Den bør også hjelpe oss å stille betre spørsmål. Og dei beste spørsmåla oppstår ikkje på universitetet eller på ein internasjonal konferanse. Dei kan like gjerne oppstå på eit gardstun, i eit klasserom, på ein arbeidsplass eller rundt eit kjøkenbord.

KVEN FÅR vere med når me forskarar snakkar om samfunnet? Kven får forma den kunnskapen som til slutt kanskje skapar politikk i by så vel som i bygd? Det er utgangspunktet for Samtal. Og med dette tidsskriftet vil me invitera alle som har noko dei vil formidle, alle som vil vera med i samtala mellom by og bygd til å skrive.